

Олеся Крохмалюк

МИТЬ І ВІЧНІСТЬ БУТТЯ

ПРОЗА • ПОЕЗІЯ

Олеся Крохмалюк

МИТЬ і ВІЧНІСТЬ БУТТЯ

ПРОЗА • ПОЕЗІЯ

Київ
Літопис ХХ
2013

УДК 821.161.2-3-1
ББК 84(4Укр)6-4-5
К83

Крохмалюк О. М.

К83 Мить і вічність буття: проза, поезія. — Київ:
Літопис ХХ, 2013 — 54 с.

У книзі вміщено прозові та поетичні твори молоді киявської письменниці і педагога Олесі Крохмалюк, написані в 1990-х роках. Це плід авторських роздумів про сенс людського буття, природу добра і зла, любові і ненависті. Книга позначена тонким психологізмом і глибиною філософських узагальнень.

УДК 821.161.2-3-1
ББК 84(4Укр)6-4-5

ISBN 978-966-7252-85-4

© О. Крохмалюк

Від автора

Внутрішній світ людини будується камінець до камінця щільно з різноманітного матеріалу зовнішнього життя: мільйонної сучасності, близької, але ще з неопрацьованим тобою її досвідом, та окресленості духовних шляхів минувшини, якими на час цього аналізу ти пройшов. Велику роботу над особистістю веде Космос — поняття, що мало від народження свого єдиний підтекст — Бог і Його творча сила, хоч не всім подобається такий зміст (тож маєш сам підпорядкувати себе до нього, а не його до себе. Зваж, мова має лише один зворотний займенник — «себе», який передбачає звертання до своєї суті — вона в основі, чіткій і природно-непорушній, має віру. Людина народжена з віри: Бога — в її слухняну потрібність і щиросердну дяку; матері — в оберіг її родинного духу; народу — в її пам'ять і потенційне прагнення до вищої культури людяності).

Життя наше живлять враження і праця організму душі, біблійно вічної. По тому маємо в своєму розпорядженні настрої і прагнення творчого існування. Ці параметри — золотий камертон здоров'я душі: вона бадьориться, розвивається, квітує, молодшає, покроково досягаючи вивершеності. Або ж усихає, вичерпавши й той мінімальний скарб енергії, що вклала для розвитку природа — зерно згнило, потягнувши за собою ланцюжок світових втрат — із цього маємо діаметральну протилежність вищої і примітивної шкали цінностей.

Творити свою силу людина має сама — то її прижиттєва робота тілесного існування. Талант і зародки довершеності є складовою кожного — ними повняться засіки душі нашої, готової віддавати те борошно щомиті у вмілі руки господаря. Та треба ж знати, як спекти хліб, щоб спожити, — саме в цьому той поріг, через який важко перенести ногу (чому важко? Бо потребує певних зусиль. Їх народжує свідомість, а коли такої немає — то вже дихання згуби).

Мистецтво дорослого таланту в тому, що маєш грубощі і безтактність активно перетворити у свій творчий геній і видати назовне: спочатку в своє духовне коло, міцне єдиною аурую розуміння навіть найскладнішого, потім, вибравши із запасників терпіння м'яку

тактовність, вийти на загальне готовим до їдкої критики. Не варто сподіватися на подяку і позитив оцінки перших вражень від світу поза колом твоїх однодумців. Першою сходинкою митця має бути створення родинної аури розуміння — людей, злитих у союз одним із Божих благословінь, а саме — єдністю духа. Важливий і обов'язковий той пошук — навіть Ісус мав земних однодумців, багато, але виділив Собі в союз лише 12. І з них — одного зрадника, мав перевірити міць зв'язку між Собою і кожним із учнів, а також між ними всіма.

Що таке враження?

Для мене це результат сприйняття загально через призму моїх вищих цінностей. Чому людина має вразливу душу? Бо її погляд проходить через ту призму, яка запрограмована на Божі закони добра, милосердя, чесності, справедливості, безкористя — закони Любові. Тож і живе вона на максимум, сприймає все на плюс, забуваючи, що важко позаду тінню бреде гіпермінус — треба долати нелюдські перепони, які інший мав би тягарем і швидко позбавився б їх ваги. Цей плюс не є безглуздя існування і божевіллям самострачання. Ні, навпаки, ми живемо за рахунок духовної роботи таких людей. Ми є їх «хлібоїдами», а вони — нашими «хлібодарами». Їх — мізер, тому гине нація, міліє її духовність від голоду, від неможливості народжувати нових хлібодарів, від озвіріння через неправильне розуміння або ж небажання прийняти допомогу Всесвіту...

Я не роблю зрозумілого кожному висновку із цієї мови. Не хочу повчати і пояснювати. Мозок і дух має хоча б іноді важко працювати. Нехай це читання буде такою роботою і народженням... Кожен народить свою дитину, а щоб то буде — кожен вибере сам...

Грунок буднів

ДОРОГА...

Дорога... Хочеш, я розкажу тобі таємницю кожного її каменя, звисту її долю? Лише заплющ очі, напруж уяву, згадай дитинство — воно мудро підкаже тобі правила пішохода по зоряному шляху світу від тих місць на землі, які ти називаєш своїми, до кінця лункого крику чи тихого шепоту напівнімими губами — твого життя у вічності непорушного світла Всесвіту.

Дорога... До народження. Життя. В смерть.

Кожна дорога для тебе вже задумана, і твоє призначення — почати рішучу ходу, тримаючись за золоту нитку долі, покірно заплющивши очі від солодко-п'яного трунку в рожевому вечорі останніх променів колись палючого сонця... Але щось швидко втомлюються твої ноги, наливаються важким пекучим оловом, ти чманієш від розкоші чарівного букета запахів, повітря, а долоні вже купаються в морі трояндових пелюсток, таких рожевих, як і вечір...

А можна й так (коли твій жвавий метелик серця відчув на собі сонне павутиння колискової пісні життя): ти поволі рушаєш тією ж дорогою, але збиваючи ноги об гостре гаряче каміння, стримуючи крик болю від розпачу зникнення розкошу мрій, встаючи до схід сонця, постійно працюючи над собою. Спочатку невміло тремтячими руками дитини, потім сміливіше, відчуваючи солодкий смак роботи і перших перемог, а згодом майстерно і легко, як рука теслі над маленьким дивом дерев'яної казки.

То є твоя дорога життя.

Дорога до народження будувалась мільйонами рук твоїх предків: рук, пошерхлих і твердих від роботи, чорних од поцілунків землі, великих і величних, сміливих у своїй ніжності, скалічених і розтятих у боротьбі за твою волю (а ти п'єш її, навіть не думаючи, на чому замішаний цей напій), тендітних і лагідних у турботі про немовля, гнучких і тонких, виплуканих мелодією створених пісень, рукою з твердим горбочком на середньому пальці — там, де роками лежав олівець, із-під якого текли у вічність палкі слова про твою волю, летіли блакитні небом квіти — квіти твоєї волі...

Цю дорогу будували життям твоїх батьків, дідів, прадідів, їх перемогами і розпачем, помилками і щастям, молитвами і плачем, надіями і зневірою, правдою і муками їй протилежного, словами і криком, думками і діями, мріями і реальністю.

Закінчувались походи, висихали сльози, квітувала любов, зникали слова у вирі людських думок, помирала й жили погляди глибоких очей — то було. Сподіяне оцінили, шкалу цінностей побудували з твоєю кінцевою одміткою на вищій краплині з того, що бачилось зовні, але внутрішньо — ти знаєш, можна шкалу доточити зверху над минулими перемогами і жити далі. Зрозумій підтекст, знайди листи, перечитай газети, подивись у зошити і документи, відтвори минуле — це потенційна здатність твоєї пам'яті. То все стане твоїм із моїх думок і серця. Дивно? Ні, я живу і хочу таємниці. Але вона зараз для тебе, для мене ж — жвава реальність днів, подій, людей, роботи, зустрічей, почуттів, думки, віри...

Дорога в смерть. Не сахайся того слова. Хоча ні, краще злякайся, бо цю дорогу ти будуєш зараз сам, своїми руками. Тож озирни-ся на свій витвір — легко тобі чи боляче? Вільно дихають твої груди, чи вони скуті ланцюгами нищості й нікчемності твоєї духовної будівлі?

Зваж — багато минуло, багато, але не лише в тому справа, бо його вже не повернути...

Не поспішай руйнувати минуле, не силкуйся навіть робити це: Вічність щільно затулила за ним ґрати часу. Нехай воно буде великим уроком у новому житті, різким контрастом для порівняння з твоєю теперішньою творчістю буття...

Із книги БУТТЯ

Я не пам'ятаю першопочатків, лише знаю, що то було давно, дуже давно. Там жили мої діди і прадіди: вони сіяли, орали, любили, народжували, втрачали й набували, помирали й приходили у світ живих пам'яттю...

То було давно, дуже давно, але я повертаюсь туди і проходжу кожною дорогою долі, день за днем, крок за кроком, сльозу за сльозою, щастя за щастям, віру за вірою, смерть за смертю...

Ночі гортають мені книгу буття, велику сиву мудрість тисячоліть, сторінки якої мережані в'юнкими джерелами доль, запорошені курявою шляхів від босих ніг полонянок і стрімкого бігу татарських коней, усіяні списками і ворожими знаменами завойовників, укриті чорнявими, білявими, вузькоокими головами полеглих, на тлі пишного, виплеканого віками, недоторканого лона, що розкошує на людській любові і крові могутньої і такої беззахисної природи.

Сторінки тієї книги вриваються у пам'ять криком покинутих матерів і дружин, зраджених часом любок, плачем малих сиріток — лише одну чверть книги озвучує щасливий дитячий сміх... Але згадуєш про ті три чверті — о, як хочеться прокинутись і не чути того, не чути, не чути ніколи!

І починається день. Я піднімаю руки над головою, і на долоні м'яко лягають кучері білявих хмар, за мить швидка ластівка торкає їх крильцями; береза розпускає нечесану косу чарівною цнотою недоторканої краси.

Не встигаю опустити руки, як вітер стрімко хапає їх і починає кружляти у швидкому танку над землею. Тіло стає таким легеньким, як ті хмарини, що лежали в долонях хвилину тому. Він підносить мене так високо, і я бачу Сонце: могутнє у величі життєдайності і згуби. На нього молилися маленькі люди землі, в благоданні безмежної щирої надії приносили щедрі пожертви, а воно навіть з якоюсь погордою дивилося вниз, усміхаючись і обіймаючи їх своїм єдиним жовто-палаючим золотом ока. Сонце втягує мій погляд, я бачу тепер тільки його, а біль в очах спливає приємним теплом по всьому тілу, зупиняючись у кінчиках пальців.

Нарешті я зрозуміла — о, дякую тобі, Сонечку, за цю таємницю!
Дивишся в твої очі і бачиш лише тебе, більш нікого, в безсилості опустити вії і поглянути довкола — але там тебе чекає теж тільки Сонце — в тому твоя божественна сила, зрощена на щедрій вірі моїх предків.

Я відгадала його таємницю, і воно безсило відпускає мене зі своїх обіймів жаркого полону.

По той бік шляху розлився в безмежжі щедрот земного раю зелений оксамит саргасу, наливаючи повітря терпко-п'яним ароматом польового квіту, замішаного на чебреці і чистому полині. В його ледь помітних м'яких хвилях око тішиться рясними цятками кривавого маку, жовтими ротиками сонячних ромашок, потопає в казці літнього квіту.

Але бережись, бо піймає хитра зеленокоса мавка, затанцює, заспіває тебе, залоскоче, задивиться і забере з собою.

Не лякайте мене, хай я піду з нею... в наступному сні з бабусиної пісні:

Ой, біжить, біжить мила дівчина.

А за нею та русалочка:

«Ти послухай мене, красна панночко,

Загадаю тобі три загадки.

Як угадаєш — до батька пуцу,

А не вгадаєш — до себе візьму.

Що росте без кореня?

Що біжить без повода?

А що цвіте без квіту?»

Я спробую відгадати її загадку, і вона відпустить мене, засмучена останньою зустрічю з тим, хто вірив у її чари:

«Камінь росте без кореня.

Вода біжить без повода.

А папороть цвіте без квіту».

То була моя казка, життя, моя таємниця, моя загадка в пишному квіті уяви і глибині віри в чари і велич світу, в його нескінченну пісню святості і серпанкової рятівної надії:

Пішли голоси по полонинах,

По всіх царинах, та й по всіх садах,

По виноградах, по пасіченьках —

Всі полонини у квіту стали,

Всі полонини та всі царини,

Та й усі сади, та й виногради.

Зродили квіту по всьому світу...

ХАТА

Почало дніти, очі покинутої хати проводжали дрімотливі зорі до обрію, вертали погляд до інших, закінчивши свою сумну роботу вже завидна. Поволеньки опустила вії, перепочиваючи, видихнула сирітським болем нічну напругу і зібраний за в'язкі години самотності холодний смуток. Досвіт. Кволими руками напнула святкову хустину дня, напружившись, збрала всі сили, малі й безрадні, але живі й пульсуючі бажанням жити, сили дочасно постарілої жінки, і пішла зустрічати сонце. Так було день у день, рік у рік, відтоді, як лишили її саму, без душі людської родини, без подиху теплої паляниці на столі, без життя... Але в надії, в чеканні, в пам'яті.

Весна приносила до неї першої своє весілля радості, знаючи, що обділена вона в своєму існуванні на великій чужій планеті. Панькала дерева, що колись були садом, завидно даючи їм найкращі кольори своєї жвавої уяви, творила маленький рай квітучості, сповиваючи в нього її зболілу зимою душу. Земля пробивала давно некопаний панцир стрілочками соковитих молодих пагінців. Вона силкувалася дихати, та не виходило в неї на повні груди. Важко було їй, необробленій розпороти свої чорні простирадла, видовжити репані шпарини — і випустити подих на волю.

Було, черствіла вона від буденності людського життя на ній, втомлювалася чеканням іншого, рідного, ставлення до себе. Лише терпіла їх суєтне порання, коли садили городину, не по-рідному, що там не кажи, пересипаючи в долонях крихкі грудки. Але тепер вона, земля, прагла навіть такого тепла: хоча б крапельку, зовсім трошки його — хіба що для пам'яті, бо вже забула. Так боронила, згадувала, що й забула, затерла постійним звертанням прозорість тих відчуттів. Їй спротивили солодощі визріло-п'янкх яблук, меду стиглих груш лісових, гудзиків висохлих вишень, що засипали її лоно. Вона зазирала в очі небу і молитовно просила допомоги і порятунку від осені, бо на груди важко падали фрукти, нею ж народжені, нею ж не прийняті назад. Ні, їх живий сік не вливав сили в пишне молоде тіло землі, творячи вже весняні соки росту, — ні, вони гнітили її, вбивали, краляли вже хоча б тим, що нагадували

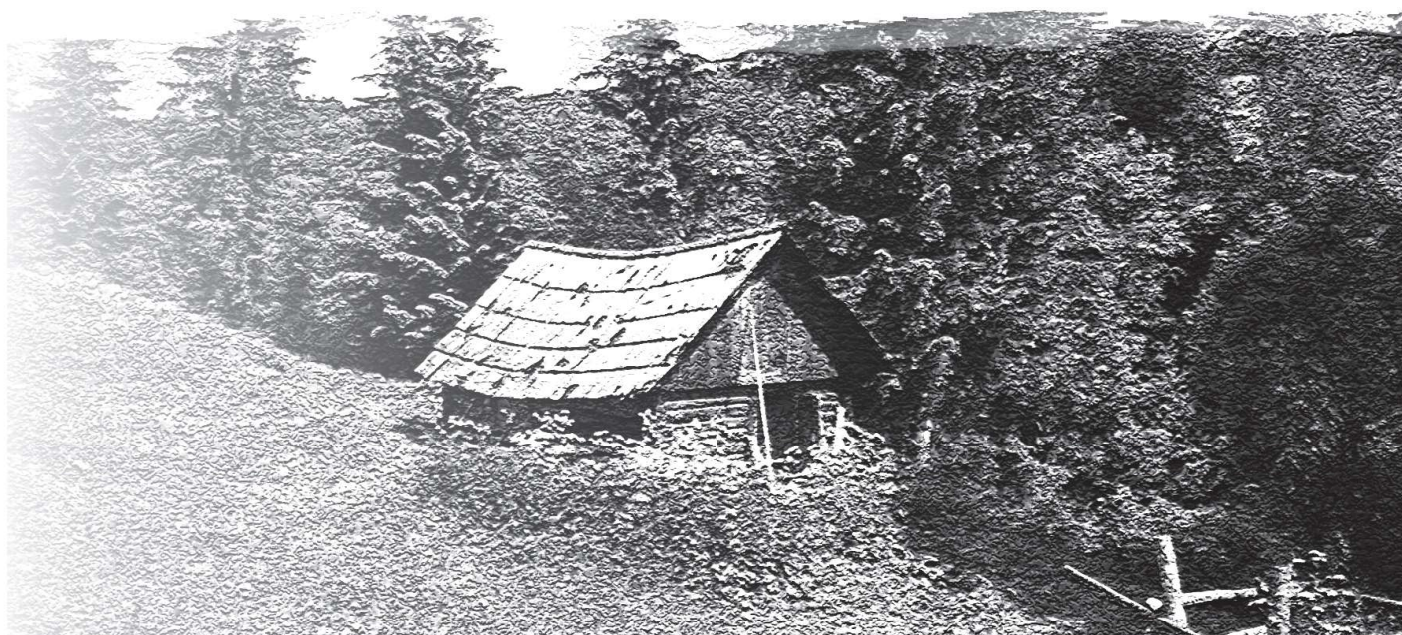
кожним гуком лункого падіння про самотність, самотність, самотність...

Так, хата ходила зустрічати сонце, ходила, обмацуючи кожну латку дороги очима облуплених вікон, обережно минаючи щонайменше живе створіння, щоб не зробити боляче, не зашкодити... Ходила, не лишаючи слідів і не прокладаючи нових доріг, м'яко ступаючи росяною купеллю ранку-немовляти, торкаючи його світлі кучері, голублячи в нетривкому сні.

А іноді вона плакала, стискала щосили груди з тяжким стогоном, щоб не порушити тишу — не злякати сну. Не знаходила собі місця в цій світовій тузі і печалі, пробуючи втішитися думкою про те, що багато в світі покинутих, багато. «Нічого, — втішала себе, — майне, як лункий крик, у вічність і ця ніч, а ранком — до сонця, до щастя — сирітської забавки, гри в чекання...» І знову подих стискало, задавлювало гірким плачем відкритих вікон, сухим гарчанням розбитих дверей. Не буває мертвої пам'яті, по ній завжди хтось лишається сиротою, засвідчуючи колишне своєю неминучістю існування, незнищенністю, могутністю вибуху спогадів.

Із зятою впевненістю чекала вона нових хазяїв, ні, краще друзів, проводжаючи надійливим поглядом кожну людину на шляху, затамувавши подих. Та люди чомусь скоро відводили очі, перейнявшись настроєм болючих її ночей. Що ж, радій хоча б із народжених чорнобиля і реп'яхів, любові голубів під твоїм дахом, безжурного цвірінькання горобців на старезному паркані, золотого бриніння бджіл — зі світу твого дворища, з життя твоєї пам'яті, страдницько-гіркої і щасливої водночас, у вирі світової глибокої свідомості існування. Живи навіть тоді, як буде нестерпно боляче від хвороби чи образи, живи і продовжуй пам'ятати про життя, заради інших життів... І все...

Хата померла — її знесли, розвалили вщент, зірвали білу хустку... А на дворище прийшло місто. Багатолюдне, пихате, глухе, безпам'ятливе, безлице...

Труйзілля «Щастя»

За сивоокими нивами зими, обрієм щасливих земель і світлом нічних ліхтариків під снігопадом — там є дивний острів, один-єдиний, незнаний ніким ніколи — святий острів мрії. Він недоторканий і недосяжний для брудних хвиль життя реального, буденно-тьмяного, як би не намагались прикрасити недалуге те існування яскравими гірляндами забавок, зробити вічною грою в щастя...

Творець окреслив до білого острова шлях і поставив вічним перевізником до нього — душу, наділивши її всевидючими очима серця. Вони знімають із людини оболонку тіла, щоб кожен побачив залишені на денці свої чесноти або гріхи. Як багато сміття зосталось посеред шляху! Смердючого, гидкого — воно лежить гадючою шкурою під ногами, не взяте з жаху назад, бо, побачивши те гадюччя, хто погодиться повернутися в нього?

Шукачі щастя, проминаючи той шлях, нерідко напиналися на гострі кілки жорстокості, тонули в рівчаках недосяжності того-таки щастя, гинули під уламками риштовань загального добра, яке не можна побудувати доти, доки не здіймуться до неба в молитві янгольських співів куполи наших із вами душ в особистому маленькому добрі. А воно вже стане краплею — цеглинкою великої вічної будівлі того загального добра і щастя.

Був один такий шукач, гарний зовні і справжній, але звичайний. Його пропустила на шлях душа, а очі серця, певно, зневірилися відбирати достойного. І сталося несподіване: він заволодів тим островом, став його паном і володарем, але не відкриваючи досить для ясності своїх намірів! Усе сплелось і переплуталось, бажане стало явним — і навпаки. Мрія до появи незнайомця не спланивала ще чіткого ідеалу для співсвіту з ним, існували лише бліді обриси, які пили силу з ідеалів Усесвіту. І тут така біда, солодка, але отруйна: невідома досі сила впустила глибоко свої пазурі у мрію і зробила острів глухим до світу... Щасливий відкритий острів зборолло холодне каміння. Бажання природи стали поглинати безсилу вже мрію, а винуватець того так і не зрозумів своєрідності острова, якому потрібне було інше...

Можливо, втіха тілесного бажання щастя й варта чогось, але не втрати заради такої насолоди високості льоту в іншому вимірі життя людини і зв'язку зі світом духовним. Мрія окрилилась такою думкою і полетіла будувати ідеал казкового принца на білому коні, вона сміливо виплуталася з обіймів по-чарівному звичайного спокусника, а він, злякавшись рішучого руху, відпустив її і більше не поривався втримати. А втім, він ніколи не робив великих зусиль, приручаючи мою мрію до свого єства...

Комусь доля дає кохання, а когось наділяє вмінням співати про нього. То є два мистецтва, чисті й чарівні. Коли відверто і чесно, коли від самих джерел, а не в руслі ріки загальної, коли на крилах лебедя, а не крука, коли праведними руками дані.

Ні, я не дивна людина, я звичайна. Я просто хочу будувати своє щастя на цілющому й чистому місці землі, а не на уламках чийогось невдалого почуття.

По часі острів моєї мрії видужав і зміцнів, виріс і вибудував той довгочеканий ідеал. Мені добре бувати на тому острові, йти його заповідними чистими лісами, вдихати солодкі пахощі літа і відчувати теплий подих сонця на своєму обличчі. Мені приємна та вірність, яка не зраджуватиме і якої не мав він, той далекий незнайомиць, що тепер проминає поглядом мої очі і, вітаючись, дарує нескромно довгу посмішку. Таку незрозумілу...

КРОК ДО СЕБЕ

Тайнопис життя колись стає вільним від загадкових шифрів, і люди бачать його дорогу, явну чорно-білими кольорами, щоб не втратити смужку істини. То може статися скоро, будь-якої хвилини, коли душа втомиться гримувати недоліки і заліплювати дірки огріхів — нова фарба все одно виступить шрамами на суті. Тож порадь-навчи, святий Отче, як бути чистим, щоб не випинатись брудними плямами на снігових долонях світу, щоб не залишати глибокі сліди, яких би не мало бути. Чисте простирadlo стояло віками неторкане, доки не з'явилися люди, а з ними чомусь — горе і жорстокість, кривда і гвалт, нищівний вогонь і попіл забуття. Соромно згадувати про це вголос, лише іноді, потай, у думках, та й то не признаючись, що все те роблено й тобою.

Ти довго не міг забути першої зради, тому що не гоїлася рана втраченої віри, не давало пагінців нового життя прагнення спілкуватись. Далі ти йшов і зраджував сам, завдаючи такого ж невиліковного болю. Ти мстив, але задоволення не отримував, бо квола совість тихо волала про той ланцюг чорного зла, який ти продовжуєш чи й замикаєш. Ти був засліплений, не мав сили опам'ятатись, свідомо відсував руку вищої допомоги, обираючи свій шлях, адже завжди існує право вибору, гіркого і щасливого.

Ти обрав його. І захворів загальною недугою, став — «як усі». Боявся піти проти натовпу, передбачаючи дочасну смерть у вигнанні разом із купкою сміливців. Ти злякався роботи, пропонуваної тобі духом, роботи бути чесною людиною перед собою, пам'яттю і Богом. Тож живи тим, що вважаєш правильним і доцільним, складай на своє виправдання цілу філософію, будуй сходинки своєї духовної вартості. Але не виїде в тебе доброго, бо вже знаєш істинний шлях і повсякчас будеш рівнятися до нього своїми творіннями. А вони жалюгідно вмиратимуть на твоїх очах без коренів і вологи мудрості вищої, вічної, незнищенної.

Важко бути людиною, важко, бо треба щодня відрікатися від думки: «Я втомився, пора спочити. Я теж маю право бути слабким. Слабким і вільним, як усі». Вільним будеш лише тоді, коли не бор-

гуватимеш нікому нічого, окрім своєї любові — про це тобі розповість Вічна Книга. Сказане не є суворим тягарем закону, воно стає легкою, приємною нормою і бажанням випромінювати світло, допомагати, бути потрібним і добрим. Відповідно тобі прибуде сила.

Ти теж можеш бути Людиною, ти мушиш бути Людиною, бо є ті, хто потребує твоєї допомоги, хто вже довго чекає і, втрачаючи віру, гине в безнадії. Порятуй їх, простягни свої руки назустріч негоді і зупини її — то буде першим кроком до себе. Той крок твій — убивча сила для смертної трути, що сичить у наших душах лише від згадки про праведність.

Тебе чекають, тож іди; тебе благають, тож умій вистояти; на тебе покладаються, тож вистраждай перемогу. І все буде гаразд, бо ти не один, тебе зрозуміють і підтримають, вір!

Біль

М'яко попливла кімната, вислизнула підлога, ноги занурилися у теплу глевкоту, пустили тіло за плином світла. Було поночі за вікном, у кімнаті запаморочливо квітнув жовто-рожевий день... Що то зі мною? Безпритульні думки зливались із чудернацькими малюнками шпалер, які здавались мені донедавна сумно-буденними. Як можна було не побачити тих казкових примхливих птахів ясного кольору заграви?! Вони злітали зі стін, пурхали наді мною, але лячно кидались від чорної віконної безодні; яка птаха надто близько підпливала до неї — даремно було битись. Вона перетворювалась на кривавий листок клена, який ще трохи тріпався на підвіконні, висвічуючи жовтавими прожилками.

Одна крилата красуня торкнула мою руку, розпустила невагоме пір'я, манливе, як щось невідоме і солодке. Те видовище притягнуло зір і довго тримало у своєму доброму полоні краси. Вона повільно вела голівкою з великим кетягом гребінця — чарівна істота... Марево. Раптом її тіло облилося чорною мрякою, яка вмить розтеклася по пишних пір'їнках, знищила мою химеру чудернацької птахи і рвучко вдарила незграбищем великого сталевого дзьоба туди, де на мить спинився біль... Лиховісний крук відлетів так само несподівано, як і приголомшив мене своїм страшним перетворенням, а ковток спокою забив новий, роз'ятрений утомою приступ болю... Знов усе стало чорним, до несусвітності чорним і диким — двобій людини і темряви, кремезного марення і хворої свідомості, зламаної постійним болем...

Він росте, а ти безпомічно малієш перед ним, мляво затримуючи перевтомлену свідомість, а вона все далі й далі тікає, з острахом озираючись, кидає тобі останні свої сили, щоб зично вгамувати його ріст. Вона втекла.

Я корюся і не пручаюся, а вир несе мене кудись, закручує або пестить, катує або голубить — то вже не є важливим мені, тільки б не біль, не біль, не біль...

Водограй крутить, вириває думки, безсоромно оголює свідомість перед великим фактом невиліковної хвороби. Біль погли-

нає все, тіло і мозок не здатні працювати. Пульсує биттям серця в скронях лише біль, біль, біль... Гострий і невблаганний, мутний, імлистий, липкий, а у вікні — зоряний хрест. Він пробиває пустку надією на мент спокою, коли зроста думка про життя, вигониться уверх і вшир, стане муром і наполохає недоладну млявість. Зоряний хрест.

І знову пустка з болем, через яку навпомацки пробивається життя, падає, приголомшене силою хвороби, потому плазує — аби рух, рух, рух... Зупинка буде зневірою, втратою затишшя і свідомості.

А потім знову зірчасте небо, теплий місяць і приємна луна від рідного гуку в пасмах гірських хребтів, смерекова свіжість кімнати — і воля, воля, воля...

— Що болить тобі, людино?

— Мені болить світ...

Ніч

Все відцвітає, і жовкне, і гине,
Вітром розноситься, ніби сміття...
Тільки родина — як вічна зернина
На невмирущому полі життя.
Так співав Назарій Яремчук...

Чи багато людині треба, щоб сповнити спраглу душу вологою, оживити, розплавити закам'янілі почуття, вдихнути в згасаюче тільце серця життя?.. Ні, не багато, зовсім трохи — краплю тепла. Але чому така висока планка жертвності — крапля тепла? Для того, хто поряд гине або загинув...

Між мною і зірчастим промінням ліхтарів — скло, чотирикутник прозорих ґрат. Іди, ти вільна, тільки лиши тут тіло, щоб не втекла з електричного світла вечора твоя думка; лиши його сталевим ланцюгом і зашморгом на шиї величного того птаха. А коли було, щоб птах потрапляв у тенета зашморгу? Природа встановила свій закон: міцнокрилого, його не прив'яжеш, не привчиш до неволі. Що ж робити, вічність непокірна і ніколи такою не стане...

Скло розтинає два світи: чорний і білий, ніч і день, мрію і буденність, бажання і реальність. Вони тісно переплелись між собою, вросли корінням один в одного і в мозок, щоразу розпалюючи там хворобу боротьби за право бути першим. Гостра агонія змінюється повною апатією з проблисками кволої надії на одужання. Так хочеться затулити долонями очі і ковтнути спокою, крокуючи в ніч. Самотність — жадана супутниця і розрадниця, вона необхідна, щоб розібратися в замкнутому колооберті подій, знайти те місце, з якого можна буде почати руйнувати отруйне коло, зцілювати втомлену свідомість. Чорне і біле — два вимушених «я», а справжнє єство б'ється всередині і не може вирватись. Жорстоко. Боляче.

Де моя домівка? Де той теплий промінчик, у якому, подалі сховавшись від задрісних очей, можна вилікувати рани, загоїти розпалену трутою людських стосунків мрію? Де місце, сповнене віль-

ним духом степу і заспокійливим зіллям літа рідного краю, звідки душа відправилася сміливо захищати і відстоювати своє призначення?..

Де та домівка, куди хочеться повернутися після поразок? А їх надто багато, щоб знову згадувати витоптане ними живе поле: намріяне так рідко перевтілюється в справжнє життя, що це просто змушує повірити в нездійсненність...

Але щоб не змертво минуло, там духмяніють квіти і густе повітря сповнене прозорими гронами згадок.

Червона важка мелодія року стискає скроні і примушує шалено пульсувати кров, збуджує океан енергії і перетворює його на злісну бурю розгнуданих емоцій. Так важко заспокоїти світ однієї людини, яка підпала під владу світового божевілья... А коли мільйони запрограмовані на таке шаленство?.. Годі кричати про порятунок і шукати домівку: її знищено, сплюндровано, і вже нікуди повертатись.

Хоча є страшніша річ: коли не годна зрозуміти, що руйнує твою родину, які труйсили творять згубу між краплинами в одній великій краплі; що випаровує розуміння, залишаючи бите скло взаємних образ? Ну чому, чому треба зруйнувати останній прихисток добра і лагідного порозуміння? Що ти робиш, світе? Чом відбираєш здатність відчувати чужий негаразд?

Де ти, дощику? Прийди, огорни домівку своєю цілющою вологою мудрості і прощення, щоб просвітлим небесним обличчям всміхнулася земля по живій зливі...

Спливає болем і надією душа: знову хочеться мрії.

— Спустисть, дитино, на землю.

Але земля різна є, різна, на ній і моя домівка...

Була...

Я забула про її смерть, забула про теплий попіл після неї, який ще зігріває долоні...

ЖОРСТОКА ГРА

Присмак заздрості на губах. Вона лягла на денце серця і шкребеться там, випускає пазурці, зиркає диявольськими очицями... Ні. Це ревності. Як високо і поетично, по-твоєму, названо те, що кипить і переливається через вінця моєї чаші.

Я не хочу, щоб мої почування мали якусь назву. Усе на світі вже переназвано. Не залишилось нічого чистого. Я не хочу, щоб святі почуття називали засаленими словами, обговорювали в метро через брак іншої теми (під марудний стукіт коліс. Під хтивими поглядами, коли мусиш поправити невидимим рухом зачіску і посміхнутись акторською посмішкою. Їм у відповідь. Набридли ці погляди, ну що вони хочуть!? Але ж чогось хочеш від них і ти!).

Чому я злюсь? Я не злюсь, я ненавиджу. І першу — себе. За те, що не вмю мовчати і не писати. І ніяк не навчуся робити аборти зародкам думок: вони ростуть, виснажують, вимагають, зболюють — і нікому по народженні не потрібні...

Вони народжені з болю, найпекучішого, палючого, кривавого болю. Вони мали купіль у сльозах, а ненаситний їх голод втамувався надією — мрії збуваються. Їм би тепер вирости, але ґрати світової байдужості задушили маленькі добрі зернята. Без світла гине все. Прізви свідомості заповнені мертвими мріями і мертвими думками. Їх не слухають, бо вони примушують думати і копірситися в собі, а там брудно і боляче.

Я ненавиджу, а ти думаєш, що мені просто сумно і заздрісно. Я ненавиджу, бо ти не щирий поет: слова красиві, і ними цікаво гратися — виходять кумедні, інтригуючі і навіть інколи душевні рими. Я ненавиджу твої слова, мені усіх вас шкода: небо не є стелею ваших будинків, віра не є красивими канонами, поет не є ілюзіоністом-фокусником. Я не хочу вживати слово «поет». Я не поет, не письменник, я ніщо — бо саме це не має назви: за правилами мови займенник вказує, але не називає. Я не хочу називатись тими назвами, які вимовляють твої уста й очі — я не можу бути неширою.

Навчитися грати — дуже легко, забути таку гру (вона миттєво стає звичкою) — недосяжна розкіш.

Я не хочу брати участь у ганебній грі в поетес.

ОБРАЗА

Образо, ти ходиш світом і жалиш тоді, коли найменше цього чекають. Ти вирізуєш кумедні фігурки на серці людини своєю байдужістю і спокоєм, з якими чиниш зло. Дивно, невже можна відчувати насолоду від солоного трунку сліз із відповідними градусами відчаю?..

Ти хитрюга. Ти володієш мистецтвом підкоряти серця — ти правиш миттю, мент — твій головний закон. Ти, чарівнице, звабнице, певно знаєш, що час не можна зупинити, а шрами — приховати. Вибачення рабськи покірно плентюриться за тобою. Воно таке прозоре і пісеньке, що його просто непомітно.

Ти чаклунка, бариня, королева в думці про те, що швидко вже люди загублять ключі від замка, що утримує двері царства Миті, ключі, які зводять ґрати перед тобою і твоїми чарами... Назва їм — не слово, не думка, а справа. І вся загадка лише у тому, що образа живе в абстрактному вимірі, так, саме так, а справа — у фізичному. Тому дуже просто залікувати рану: не чинити більше того, що приведе і випестить люту хитрюгу в блаженському лоні людського серця...

ЗРАДА

Над душею важіє чужий гріх і сповнює її по вінця євшановим смутком. Вона хоче випручатися з рук тіней, утекти якнайдалі — так далеко, щоб не чути, не бачити, не відчувати. Просто мовчати. І гоїти потворні виразки на своєму тілі. Часом йому так нестерпно боляче, що хочеться пірнути в бездонну прірву, заплющити очі й віддатися пітьмі повного розпачу. І все.

Марно співчутливо рятувати. Цим озвучується гріх. Тоді він віддзеркалюється на тобі й безцеремонно вже зветься твоїм.

Душа втомилася від жалощів, умовлянь, а то й лікувальної жорсткості. Так хочеться спокою. І щоб ні з ким його не ділити.

Зраду з *радості* можна в чомусь збагнути й кволо пояснити. Звичайно, якщо зможеш перейнятися тією безмежною так званою радістю, в якій про твоє існування легко забули.

Зраду з *радістю* пережити важче. А особливо примусити себе усвідомити, що хтось, тоді ще близький, жив і чекав зловісної миті, коли можна буде відкрито зіграти свою роль.

Але для чогось же в світі існує зрада!.. Зрада від слова «радість».

Певно, вона гартує і кам'янить ґрунт під ногами, що не дасть просадки і в найвищий бал світової бурі. Вона кидає місток через прірву, куди донедавна хотілось пірнати в забутті. Вона знімає тіні чужого гріха, і ті вже не тягнутимуться до тебе. Вона ставить навколо душі мури досвіду, об які розбиватимуться віхоли жорсткості у зимові часи людських стосунків.

І все це зрада, що від слова «радість».

Після смутку

Диптих

Небо, відбиваючись у каламутних калюжах помийниць, теж стає брудним. Тому, аби не розчаруватись у красі, краще не дивитись під ноги.

Врешті — омріяне безлюддя.

Сніг м'якими складками завіси лягає між мною й містом, залишає за сценою химерні зимові мрії.

Затишок сповнює усе єство блаженством спокою, відмежовує від смутку й чужого їдкою співчуття.

І вже не думається про весну — її зараз не видно крізь ту білу завісу в сірому попелі неба.

Тремтливий передвечірок повертає у казку дитинства, звідки, не питаючи згоди, забрала мене дорослість.

Тішить усе, що оточує й відбувається; у всьому — м'яка гармонія миті й настрою.

І вже життя настроює спів струн на грифі моєї долі.

ОДКРОВЕННЯ

Безмірний сум із відкоркованого минулого божевільно п'янить, пеленаючи й без того кволі порухи свідомості. Мрія полохливо завмирає на роздоріжжі, а в її очах — острах потрапити з кінцем шляху в безнадійний тупик і бути осміяною натовпом істот, яким при народженні давалося ймення людини.

Душе! Чим ти жила ці роки, чому плоди твоєї розпачливої праці знекровленим безбарв'ям нидіють тепер під ногами?

Нема відповіді. А час лунає голосом вічності, його не повернути. Але здогади невидимо, приречено в безвиході висять над серцем суворим вироком — пустка. Відкриті вперше в натхненному щасті дороги завели зрештою в цю пустку. І не існувала вона для мене лише тому, що в кожному кроці нового дня я давала волю першого подиху химерній фантазії казки — вимріяному світові.

За мороком цієї глибокої ночі причаїлося зболене одкровення: не посягай змінити непорушні Закони Всесвіту в безтямній молодій насназі, не руш зведені вічністю Правила Буття, горячково чіпляючись за надію безкорисливо змінити гливке оточення, не випинайся вище найвищого. А десь далеко, поволі згасаючи, кволо мерехтить скромність.

У відповідь життя карбує болісні кроки по серцю, гартуючи його жорстокістю ставлення світу (а таємниця жорстокості — байдужість).

Але радісно спохоплююсь на трепетній думці про світле спасіння від того гидкого гарту. Поряд зі мною є ти — стійкий і досвідчений у реальному світі, турботливий і м'який у своєму ставленні до моїх непочатих мрій. У твоїй задумі хвилюється полохливе щастя й скрапає на мої пересохлі вуста живильною насолодою творчості. Твоя присутність у моєму світі є найвищим таємним одкровенням, яке відкрито було або осяється ще колись у нашому довгому поступі до незгаснучих зір вічного простору.

СТРІЛИСЯ ДВОЄ...

Стрілися двоє, що долею схожі,
Може, десь тут або, може, десь там...
Дивляться в очі: чи вірити можна
Теплій руці і привітним словам?
Стрілися двоє в життєвському морі,
Може, сьогодні, а, може, колись...
В серця питаються: йти далі поруч
Чи, постоявши, навек розійтись?

Летить над обрієм наших душ білий бусол кохання. Летить здалека, поспішає в край, де оберегом його пісні стане вічний храм любові в чеканні. Живи і квітни, світла мріє, в духмяності чепурних чорнобривців, у глибині ранку небесних очей, у гронах оксамитового липневого винограду, в Божих руках. Гаряча, мов соняхи, прозора, мов серпанок давньої колискової вечора, чиста Христовою святістю, єдина лебединою піснею, вона — іменем світової всеосяжності — любов.

Летить ген-ген над степами і лісами, містами і селами в мурашиній суєті, летить, гамуючи лагідністю старої матері пекучий біль втрат, поговору над невинними, відвертає зрадне вістря отрути від тіла і серця, гоїть рани гордості прощенням, збирає на гостину смерті вистиглі соковиті гріхи наші в прокльонах, плітках і заздрості:

Дай, Боже, до старості
Не знати чорної заздрості.
Дай, Боже, не заздрить нікому.
Дай, Боже, радості,
Світлої радості
Кожному серцю
І кожному дому!

Ти владна народжувати, зачинаючи життя в солодкій пристрас-ті почуттів, з острахом покриваючи те таємне дійство мругою

зіркової ночі від чужих очей, — потому народжується третє щастя, третє кохання. Любов і розлука народжують чекання, а воно творить із людини митця в поезії, малярстві, скульптурі, музиці. Чекання ювелірно вигранює діамант ідеалу в безлічі відтінків казкової краси. Воно не вимагає сплати боргів — єдино необхідним є кохання, і мрія віддає його сама, без нагадувань, прохань, черги. Воно не переносить зради — вмирає в ній, втрачаючи життєдайну силу довіри.

Воно різне — земля не має такої кількості барв, як воно у своєму скарбі, веселково фарбуючи почуття.

Воно не буває безплідним, не терпить безладдя, не судить винуватців, не грає у відвертість, його не вбгати в рамки — немає на нього рамок, живе в одному вимірі — силі кохання відтоді, коли з'явився світ Божий. Є добрим вісником, любою гадкою, світлим спомином... Як гуляє — то бучно, як болить — то безугавно, як руйнується — то вщент...

«Я кохаю тебе», — летить у ранкових зорях з очей в очі, голублячи серце близьким теплом, боронячи від страху людської жорстокості...

Знаєш, мої уста ще гарячі тими словами, але тонуть вони у безодні, у пустці, позбавлені довгочеканної зустрічі зі своєю луною. Минуло багато років, і з кожною годиною я ставала іншою. А ти був далеко, відстань між нами не давала отримувати листи, телефонувати, зустрічатися, вимовляти слова, дивитись у вічі. Так, лише єдине — безліч великих міцних дверей у довгому коридорі долі, і в них крихітні яскраві вічка — зазирає туди, черпай натхнення і твори, твори свою мрію. Лише мрію. Але я звикла жити у виткій мрії, вдячному взірці, бо певна, що в одному з вічок не побачу твоє викохане кимось щастя.

Ішов рясний дощ, а я чекала. Вистигли яблука, і дурманили п'янкими солодощами літні квіти, а я жила мрією зустрічі. Та день у день мала в долонях лише крихке листя сухої осінньої зради. Природа лила на землю глек за глеком тепле молоко духмяних весняних пелюсток, а я чекала. Зими минали довгими вечорами, а моя душа берегла згадку, вона хотіла, як та Марина, росіянка Марина, народжена в хвилях моря, бігати за своїм чоловіком, як собачка. Їй було за ким бігти, мені ж — ні.

Будь щасливим, викохуй дітей, живи сильним у негодах і вірним долі. Та твої очі вряди-годи потягне небо і покаже зірку в безлічі сяйних срібних крапель, єдину, яка нагадає тобі про мене...

Нехай моя доля
Знедолено плаче,
Карає і мучить
Нестерпним життям,
Я — все-таки сильна,
Я щось таки значу,
Я світ цей дивую
Красивим буттям.

Уривки з пісень на слова В. Крищенка («Стрілися двоє»), А. Демиденка («Дай, Боже, радості»), вірша «Жінка» Ганни Чубач.

КАРТИНА

Ескіз сьогоднішнього вечора був готовий, лишилося тільки дочекатися його, і тоді певно вже все буде гаразд. Дочекатися — збентежена душа не мала спокою, погляд метався з кутка в куток — по світлинах, пелюстках подарованих ним квітів, загадкових візерунках шпалер... Мрії були далеко, вони паморочили голову, сягаючи за межі дозволеного — неслухняні, дитячі, але такі затишні й потрібні зараз. Дочекатись — і тоді можна бути спокійною. Та чи правда це?

Вулиця ясніла справжнім королівством зими, саме таким, що приходило у снах. Дивно: коли щастя — то його відразу дається багато-багато, в руках не втримаєш, висипається з-поміж пальців, долонь, джюрчить додолу, а підкидаєш його золотий пісок — і миттю перетворюється на пух, ніжний лагідний пух, знов спадає на тебе, лоскоче руки, вії, губи і серце. А коли нещастя...

Пролунав дзвінок, рясно розсипавши по квартирі цілими жменями перлинки того самого полохливого щастя. Раптовий неспокій спеленав швидкі рухи, аж поки дзвінок тенькнув удруге. Вона розізлились на себе за це. Поки одна рука хапливо шукала в темряві коридора замок, друга машинально, але вправно чаклувала над зачіскою і святячною сукнею. Кожна зустріч була святом, а свято — дивом нестямної тривалості. Нарешті, дочекалась.

Зустрілись очі, потім слова, руки. Краплі розталих кришталіків зірвалися з його вій і волосся, сяйнули на її обличчі, шиї, стали тепло-рожевими, як і все тіло.

Що було далі говорити?.. Ескіз перетворювався талановитою рукою невідомого майстра на чарівну картину, відпускав на волю всі кольори і відтінки емоцій романтики, зими, кохання. Очі книг і світлин задрро споглядали все те, бо не здатні були увібрати в себе, відтворити живе почуття в часі. Вони підвладні життю, а почуття — болю, щастю і в усьому цьому — вічності. Мрії з дивним спокоем чекали там, за вікном і завісою тихого снігопаду свого часу. Заколисунані теплим вечором фіалки линули у сні щастя в інший світ, прекрасний доброю казкою.

Але чомусь фальшивою струною чулися якісь звуки, точили спокійно і впевнено живу картину. Художник плакав від безсилля зупинити невблаганну приреченість... Раніше такі звуки лише мріли далеко на обрії, невагомі й прозорі, але вперті й міцні руйнівною відвертістю...

Художник у розпачі опустив руку з пензлем, бо вона все ж таки відчула, як розтяла отрута їхні обійми.

Сумні нотки його настрою і відсутність погляду — непомітні, майже миттєві, але вони все видали.

— Скажи, ти любив її?..

О, ні, що я питаю? Звичайно, любив. Я сама винна, сама, що відчула ту дисгармонію. Чом не осліпнуло моє серце на цю мить?

— Любив... Ти сама все знаєш... Відчуття — то, певно, найщиріша розповідь.

Він чекав розпачливого плачу, прокльонів через розхлюпане щастя, через зражену довіру, бо знав: так усі роблять. Знав, що кохала — лячно, дивно, але силою вогню, зі святом добра і відкритості. Він злякався спокою і мовчання, тиша лягла поміж ним і нею. Але поміж нею і ним було щось інше.

Сама дивуючись своєму спокою, лагідності тону, затявши приреченість болю десь далеко — від світу, від нього, від себе, обгорнула погляд у слова:

— Я розумію, нормальною реакцією живої людини... звичайної людини на втрату був пошук ліків. Ти знайшов їх. Я згодна стати ними, хоча вже все знаю. Але коли людина одужує, зникає потреба в ліках. Таке станеться і з тобою. Одужуй.

Дивна вона, але така рідна, така співчутлива, радів він. Вона все зрозуміла. Я, мабуть, дійсно-таки кохаю її. Я кохаю її.

— Я кохаю тебе... люба моя, мила, вибач, ти мені дуже потрібна...

І ще багато-багато слів, ласкавих, добрих, відвертих, ціле море, цілий океан, безліч — вона не чула, лише якось підсвідомо пливла у тому безмежному вирі. Душа боролася з рвучкими хвилями моря: «Я буду лише ліками. Я зцілю його, бо кохаю».

У квартирі з'явилась нова картина, вона привітно горіла вечірніми блисками в їхніх зустрічах, вона була прекрасною і єдиною в своєму роді. На ній посміхалася до світу далека глибінь Мертвого моря...

СВІТ МОЄЇ ОСЕЛІ

Завіса хмари обережно відхиляється несміливим променем, за ним рвучко, мов із перехиленої враз кварти, розбризкуються веселково інші — на лапи й неторкані свічки велетенських каштанів, на променясті зірки кульбаб — усюди.

Домовик по-хазяйськи впускає сонце у свої володіння, діловито розкладає стебла золотого снопа по гілках своєї принцеси-пальми, наливає по вінця дзвінкі тюльпанові чарунки, і вже лишок сонця (щоб не заважало) відпускає на заспані обличчя.

Врешті — ранок.

Духмяніє у чашці кава, відбиваючи грайливими блисками світло, дурманячи легкий початок дня. Хіба може бути щось не так у полоні такого ранку?

Булькотить у каструлі смачний борщ, у духовці ліниво мліє яблучний пиріг. Через кватирку весело хлюпають весняні голоси дитячих забавок, а завершує щасливу симфонію притишений ритмічний звук приймача.

Прислухаєшся — і заколисує мелодія рівноваги й спокою, створення якої здавалося просто недосяжним. Нотки любові ковзають зрідка, пестячи лагідно втомлене серце.

Я ніби зачаклована чекаю цих хвилин. Є в них щось нестримно вабливе, непоясненне, чого прагне, нехай підсвідомо, єство кожної людини.

Хіба могла передбачити колись, що найжаданішим з усіх для мене стане слово «господиня»? Усе рвалася у світи, кудись бігла, поспішала, шукаючи прихистку в справах поза дверима своєї оселі. А тут...

Тут відкрився новий світ, поважний і відповідальний, — куди хочеться поринути з головою, схватись від натовпу, відпочити на самоті. Це світ моєї оселі, де є свої вічні неписані закони, непорушні ідеали, святечний затишок, у якому панує спокій і раз-по-раз із таїни народжується бажання творити дива...

Син

Він приходив до неї щоночі, красивий і живий, — такий, як колись. Такий, яким пішов від неї багато років тому, а їх уже — восьмий десяток... Перший день, другий, рік, п'ятдесят, п'ятдесят і чотири. Все то було крізь сум долину і крики диких птахів. Вона запалювала свічку, сідала в куток, і напівтемну кімнату заливали хвилі далеких років, чувся то плач, то радісний сміх, стогін і дзвони, залізний голос диктора і сухим шелестом смерті мова похоронок...

«Діво Маріє, зглянься, поверни мені сина, мого хлопчика, моє янголя...»

«Пресвята Діво, збережи мою кровинку, пригорни його до себе ласкою і турботою, прошу тебе...»

«Врятуй його, Богородице, благаю, оберегом постав йому наше небо і сонце, і землю, зглянься...»

«Не мовчи, Діво Маріє, не мовчи, де ж ти, де твоя милість, де, де вона?...»

«Загинув... Його вбили, ти чуєш? Убили!»

«Ми рівні з тобою... Не гнівайся, рівні. Мій син мертвий, і ніколи-ніколи не повернеться до мене».

Ночі переливали з тижня в місяць, а потім рік і десятиліття густу свою темряву, просякнуту нитками срібних спогадів — як зірки, що відбивалися полум'ям тисяч свічок із ночі в ніч. Теплі спомини. Руки старої щось шукали по кімнатах, зводилися до неба, з лагідністю когось гладили, невидимого, але такого рідного. Вона спочатку плакала, а потім уже, втираючи солоні до гіркоти струмочки, почала посміхатись; губи щось силкувались промовити, кволо рухались, боялися збудити тишу. І ось...

«Мамо, не бійся, це я, твій син, мамо. Ти так часто згадуєш мене, я прийшов до тебе. Люба моя. Що це з тобою?...»

Хвиля сивого смутку впала з-під хустки на плечі — вони стали такими в останню хвилю життя її сина.

«У мене все... Так, у мене все добре, синку. Це ти, ти живий. А що то у тебе, що це ти затуляєш, га? Ану, ану дай подивлюсь. Ой!...»

Маленька темна дірочка під серцем, мов виїдена іржею... А в руці — кілька грамів металу, які розітнули відразу два життя — одне лишилось поза чорною рисою, інше тут, дотліваючи лише спогадами.

«То ти теж, теж отак когось? Убив. Так?..» — і сама не вірила, не хотіла те казати.

«Не мовчи, синку, тільки не мовчи. Не йди від мене, прошу тебе. Я вже не плачу, бачиш? То так, просто, від радості. Я вже не плачу».

«Я спав, мамо, то був чарівний сон, як у казці, що в мені з дитинства. Було дуже холодно, і злітали вже перші сніжинки, навіть скувало кригою. А мені наснилася весна. Прийшла дівчинка, з вишневого цвіту в проміннях сонця. Дивна така, і очі красиві, мабуть, як у моєї Наталі. Вона простягнула до мене руки, і я пішов. У першому кроці переступив через біль, у другому — через образи, в третьому — через жорстокість, потім — забуття, приниження і закиди. І я тут, мамо. Коло тебе. Я спав, і мене вбили, нас убили, розстріляли, всіх. Ніхто так і не дізнався, що сталося. Люди потім нашвидкуруч поховали. Там тепер лише поле і немає могили. Вона всередині — ближче до земного серця. Вона в тобі».

Приходили ранки і забирали тишу, крокували веселою ходою залізних підків її спокоєм і святим миром душі. Розбивали криками і прокляттями так важко будований храм пам'яті, принижували її — жінку, матір не героя, а просто жертви... Зраджували, топтали, але вона жила.

Вночі вона плакала і все розповідала синові, а на ранок знову йшла на тортури нового дня великої справедливої країни.

«Ні, мамо, я не хочу бути живим...»

«Що ти кажеш!? Ти боїшся? Хіба ти несилий збороти їх? Ти ж мій син!»

«Не варто, мамо. Там зло. Я ні за що не вмирав і не хотів, щоб інші вмирали. Мене просто вбили. Розумієш?»

Він простягнув руки, взяв її і холодним цілунком у старі зморшки кривих пальців перевів через безодню світу, в якому перестало бути модним жити з пам'яттю.

«Прости мене, Господи, вибач і ти, Богородице свята. Я йду до сина. Матір має бути поруч з дитиною.

Твій син, Діво Маріє, живий, але вже не з тобою, а мій... мій мертвий, але він зі мною...»

ЯК БУВАЄ НАСПРАВДІ

Надворі був травень і цвів бузок. Його пухнасті хвилі піною лежали на довгих кущах, далеко-далеко. Колір притягував очі, а потім відбивав погляд небом. Воно від землі являло тоді палітру майстерно дібраних фарб. Ранку пасувала романтична краса горизонту, а пробуджена від недавнього сну фантазія гарцювала щасливим стригуном.

Потяг летів у безвісні краї — вони так часто мріялись і були такими недосяжними... Даленіла ніч, хоча жагучий подих її ще заплутовувався зоряними пасмами у віях...

Вона промайнула непомітно, як кішка, лагідно і м'яко.

А надворі заяснів ранок.

Вітер обпалюючим струменем увірвався у вікно вагона, взявся вирівнювати зморшки на обличчі, силкувався здмухнути зайві фарби, на свій манер витендіти риси...

— Подаруй моїй дочці такі гарні очі...

— То пан має спочатку одружитися...

— Будь мені за дружину...

— Я дуже горда.

— Як любить чоловік свою жінку, то вона не буде з ним гордою.

А я любитиму тебе. Чуєш?..

— Який красивий і незвичайний ранок (інших слів не було поряд, вони втекли десь, зіщулились і не хотіли повертатись — вибирайся сама)... Мені він запам'ятається надовго.

— Запам'ятається. Може, і назавжди...

— Ми живемо в різних містах...

— Відстань ніколи не стояла на заваді.

— Я сумуватиму за твоїми словами.

— Давай заберу тебе до себе, в Карпати...

— Ти вмієш бачити мрії? Це так чудово, але...

Чому знову жорстоке АЛЕ роз'єднує мрії і дійсність, чому не можна зробити виняток і вбити сумніви, зруйнувати умовності. Нехай усі АЛЕ лежать стоптані під ногами скошеним бур'яном, мертвим і вже безпечним. Нехай зараз уб'є їх отруту диво і божевілля. Так хочеться бути божевільною...

Його руку вчасно зупинило зловісне (допоміжне) АЛЕ, і бузок знову завирував, захвилювався в прозорій мелодії ранку...

А очі шукали зустрічі.

— Мені завжди подобалася дорога, але тебе часто не буде вдома. Я маю чекати, так?..

— Тобі не доведеться мене чекати, я піду звідси. Будь мені за дружину...

— Швидко вже моя станція...

— У мене вдома так гарно, гори... Лиш там не буде тебе.

— А я живу в місті. Там задуха і немає виходу — ніхто його не шукає. Тому мене вабить дорога — у неї щасливий кінець...

— Як зараз?..

— Як зараз.

Потяг зупинився, вітер позадкував, усе затихло — панною увійшла тиша... Де ж ви, мрії?

АЛЕ і буденність навалилася грубим рядном. АЛЕ і буденність знову торкнули сірим мазком бузкові фантазії. АЛЕ і буденність розітнули, розірвали, пошматували, сплюндрували, збезчестили... Морок. Їх розділила дорога... Тиша. Божевілля...

«Подаруй моїй дочці такі гарні очі...»

«Будь мені за дружину...»

«Відстань ніколи не стояла на заваді...»

«Як зараз?..»

Зараз...

Йшов дощ, ним змивало труйзілля сумніву. Вокзал привітно посміхався задерикуватими сигналами потягів. Оголошували щасливі рейси. Парасольки мерехтіли в міському вальсі...

«Відстань ніколи не стояла на заваді...»

— Я не буду тобі за дружину...

Ранками пульсувала земля, дощі змивали мертвий пил із квітів, світ усміхався небу щастям закоханих.

А у тебе — дорога...

А мені — сумніви і довір'я. Кволе рішення і божевілля. А для мене — морок. Щастя і перемога. І все лише в одній далекій зустрічі.

Хвилювався бузок, потяг летів у безвісні краї, вони так часто мріялись і були такими близькими...

ДЕНЬ ЖАЛОБИ

У діда Маковея
Ім'я з маку,
І хата стара маківка,
Обпалена сонцем.
А в широких полі
Проростають маки,
Зацвітають маки
Болем гайдамаків.
Гайдамаки — маки...

Дід Маковій сів радости мак,
А гіркий полин — сіявся сам, —
тихо зник у вечорі сум маминої колискової, завів у північ дитячий рясний лепет, простягаючи з кутка в куток серпанок лячно-солодкої втоми сну. «У діда Маковея ім'я з маку, з українського жовтого степу, а у вас, милі, — з мого щирого серця, поділеного на двадцять п'ять рівних гарячих промінців», — мріяла лагідною мелодією пісні мама Марія, обіймаючи турботливою любов'ю разом усі двадцять п'ять своїх крихіток. Тінь і задума все міцніше стуляли чорні і теплі землею її руки в жмені щастя; боязко озираючись, шукала вона в зрадливій темряві долю для діток.

На столі жевріла свічка, рідним духом заколисувало зілля з маминих рук, рушнікова Берегиня раз по раз з'єднувала хиткими гуцульськими містками ніч і ранок. Невсипущо боронячи стрімке русло буття, по хаті плинула молитва, згасала в Божих обіймах глибоким життєвим спокоєм і впевненістю.

Кирило і Житослав, Роман і Чіпка, Сиволод і Любодан, Зось і Тарас, Богдан і Чубко, Честимир і Хадей, Лесик і Долемир, Доник і Зінько — то Маріїні 16 синів; Василюк й Іванна, Влеслава й Полянка, Калина, Олянка, Михайлина, Харитина і Катруня — то Маріїні 9 дочок¹. Двадцять п'ять довірливих душ — то її велике материнське єство.

¹ Двадцять п'ять дітей — двадцять п'ять регіонів України: Київська область — Кирило, Житомирська — Житослав, Волинська — Василюк, Рів-

Як тільки небо вчувало перший крик породільних страждань, як лиш приймало у свої вічні руки немовля і втирало піт із чола Марійного, з початку і до кінця бриніла цілюща Божа молитва, стогін переростав у дивну лагідну пісню. Двадцять п'ять чарунок лили з височини тепер, цієї ночі, долі на світлі дитячі голівки, пісню жагучої свободи в невідомому скутому краї, щирого завзяття, довічної віри, квітчастого кохання світлого, гарячої стрімкої крові у зливі невимовних почуттів, без краплі зарозумілості у своїй квітковій красі, запорукою вірності поставивши життя.

Такими виховувала їх земля, та не такими виховала...

Раділа мати, що діти пройшли біблійну скруту у своєму житті, налившись силою і любов'ю. Співала вільні, широкі степом, журливі нерозділеним коханням, рясні дощами, стиглі осінню пісні. Та чи знала мати Марія, що поведуть її дітки на плаху, втрачуть її пісню, її долю, її волю і її Бога?

Здогадки хилили голову важко на груди, давно висохли сльози, вицвілі очі темним поглядом проводжали кожний зрадницький рух... Чому то сталося?! Вона зробила ще одне кволе зусилля, поворухнулась — і впало важким гуком на камінь залізо її кайданів. Руки здійнялись до неба, і зворушливо, вражаючи могутністю віри, просила Бога вибачити своїх дітей, чий серця, скипілі болем розбещеності, знехтували Ним, чия національна гідність після перших ударів завойовника відпала блискучою емаллю, відкривши світові жалюгідну іржу їх егоїстичного єства.

Якби вона могла завбачити те, що схилить її голову за тисячолітнє її життя... Та ні, ні, нічого не зробила б вона, не змогла б задушити немовля, як ніколи не вигнала з дворища бездомного собаку, як ніколи без «Вибач, травинко» не зірвала жодної квітки у землі...

Мамо Маріє, в іконі краси і страждання, Берегине душ наших, землі української, волі непереможної, духу нескоримого, здіймаєш руки, свята мамо, застигла в живому тризубі, що боронить трійцею неба, молитвою до Великого Вічного Бога, з петлею на шиї, руками дітей твоїх надітою...

Використано уривок із вірша Оксани Чубачівни.

ненська — Роман, Чернігівська — Чіпка, Сумська — Сиволод, Львівська — Любодан, Закарпатська — Зось, Івано-Франківська — Іванна, Тернопільська — Тарас, Хмельницька — Богдан, Чернівецька — Чубко, Вінницька — Влеслава, Черкаська — Честимир, Полтавська — Полянка, Харківська — Хадей, Луганська — Лесь, Кіровоградська — Калина, Дніпропетровська — Долемир, Донецька — Доник, Одеська — Олянка, Миколаївська — Михайлина, Херсонська — Харитина, Запорізька — Зінько, Крим — Катруня.

ОЧІ МЕРТВИХ ДОЛЬ

І буде мир на землі, і будуть у радості батьківських душ сміятися діти, і незгасно житиме світило сонця, і зникне горе смерті...

Але ніколи не допити нам люту згубу холодного слова в чорноті диких очей і тихій ході її підступності, в неминучості ляку миттєвих обіймів, у чеканні життєвого кінця тіла. Смерть — вона приходить скоро, без поклику, без запрошень, як ворог на підкорену територію, одразу або крок за кроком опановує буття серця, згубно вливає отруту страху і минучості, схиляє до віри в нікчемність пройденого, затуляючи піддатливі очі долонями брехні, в'язучи вузол її на потилиці довіку... Силу вона боре рідко. Дух їй не підвладний — вона наводить жах на тих, хто її боїться.

Смерть. Вона щораз бере нас за руки і веде у своє царство, на кладовище... Її земля мертва для нас гадкою про те, що колись прийде час лягати поруч із рідними в чорну яму забуття, або ж... Або ж. Тут є свої закони, закони смерті. Вона сама живе під землею, дихаючи свіжими грудками, які щойно викинули копачі з нової могили; дивлячись на світ скляними очима мерців, промовляючи биттям свого серця — глухими стуками землі, що розбиваються з грудок і розкочуються по дереву домовин. Над землею на рівні людських сердець живе пам'ять, вище від неї — небесне життя...

Земля кладовища навчилася приймати мертві тіла, бо душі відлетіли туди, де їм буде краще бачити нас і судити до Бога їх людським мозком — на присуд пам'яті. Земля навчилася тримати тисячі кам'яних брил на своїх грудях і не дихати. Народжуючи — не кричати, дивлячись — не кліпати очима, п'ючи — не відкривати рота, хворіючи — вмирати без болю і страждань...

Бабця казала: «Нічого не бери від мертвих із цвинтаря, нічого, бо не можна». Не можна брати від мертвих тіл, але можна взяти від їхніх живих душ: пам'ять, прохання, славу, пророцтво творчістю, досвід, успадкувати їх велич у скромності...

Каміння навчилося мовчати і слухати сповіді й біль, не плачучи, тому стверділо тут горем і безнадією, тому не народжує квітів...

Дерева і трави живуть, квіти чарівною красою літа радіють, викохані споминами і світлими гадками в чистій пам'яті турботи живих. Собаки народжують щенят поміж могилами, існуючи в злагоді з мертвими, маючи їх споминний харч — хто печиво віддасть із холодних рук, хто цукеркою пригостить, хто водою напоїть. Собаки люблять цих мертвих: вони не зраджують... Там завжди тихо, лиш іноді крики в плачі стискають цю тишу, роблячи її нестерпно болючою горем і жалобою.

Похилилася на могилу калина рясна, поклала ніжно руки у вітах, а на них голову, вкрила від негоди очиці барвінку. Яблуня натрусила пишних яблук по осені, вітаючи світ своїм буттям. Але чом плаче чоловік під її віттям буйним, тримає в руках солодку її отруту, випиту нею з могили його дружини, вилиту в десятки червонобоких рум'яних споминів? Сидить і перебирає квітки осені на могилі, як колись її довге дівоче волосся, зазирає у вічі фотокартці, відшукуючи там хоча б коротесеньку мить життя, теплий його промінчик... Та немає.

Тисячі очей з порослим терном могил-сиріток пильно вдивляються у вічність пам'яті живих, жадаючи знайти там теплий спомин, шукаючи рідного дотику до їх зарослого, потопленого у мотлох і сміття чола. Роками втирають вони сльози дощу, бо людські вже для них усохли, тягнуться до рук сонячних спекотних променів, бо людські забули...

«Не вимовити горе, не виплакати сліз... Діти, онуки». У щирості написані — в нещирості забуті слова. Пам'ять про кожну могилу-сирітку прибере до себе в обійми, втішить велика загальна пам'ять кладовища. Більше нікому.

Тепер поведу вас алеєю сліз. Руки не можуть випустити квіти на пам'ятник, горло стискається спазмом плачу, а серце вибиває світовий ритм нового життя після цих відвідин, душа в тяжких пологах народжує гіркий жалем крик перших кроків. Тут поховані діти...

Бронзове янголя охороняє їх тривкий спокій недожитої пісні, початої тільки-но дороги. Тихіше, не плачте... Нехай не буде тут названо імен — вони вже живі пам'яттю, коли б не були поховані їх маленькі володарі. Нехай не буде імен, їх не перелічиш, вони всі — на небі, у його вічному сувійному списку зірок, у посмішках щирої дитячості і маминих обіймах.

Жовтого ведмедика обіймають ручки немовляти, як колись обіймали маму.

«У вас ще буде багато діток, не плачте, — скаже лікар, — ви сильна і здорова». Так, так, але серце прив'язане до алеї сліз, де лежить крихітка-син. Обійми смерті міцніші за людські. Серце крає

спомин, рани лишають шрами, шрами серця — живі й пульсуючі, здатні розтинатись із морем кривавої жалоби будь-коли, навіть у щасті.

Візьмімо із собою цей згусток пам'яті про життя і смерть, щоб бути гідними ступати землею цвинтаря, де лежать мертві долі, чиї очі пильно зазирають у наші душі, проводжають німими поглядами зі світу мертвої землі в життя живих...

ГЕНІЙ

Не претендуючи на геніальність

— Ми потрібні знебарвленому людству — в його нікчемних тваринних бажаннях, у нестримній жазі плодити собі подібних, у нескінченному леті світу до свого кінця!

Слушна думка.

— Безлику мільйонноголову масу істот, гідних імені давніх циклопів, треба хоч інколи осявати геніальними ідеями.

Мудро сказано.

— Які ж вони тупі, морально скалічені, вони не хочуть чути істини, що лунає з моїх вуст. Вони не бачать світла, яке я відкриваю їм безкорисливо. Вони настільки недалекоглядні, що навіть не можуть збагнути свого щастя спілкуватися зі мною. Мене просто не розуміють. Я з'явився зарано в цьому світі, не в той час, коли цінують геніїв.

Яка самовпевнена промова!

— Який же я бовдур, що розтринькую свою безцінну енергію й силу на цю юрбу. Ще не народилися ті, хто підтримав би й зрозумів мої думки, хто прислухався б урешті до моїх слів і оцінив їх. Як мало в світі таких людей, як ми, і ніхто цього не бачить, крім нас. Ми ж відразу впізнаємо одне одного, тягнемось своїми творчими серцями, захоплюємось талантами й прагнемо об'єднатись, створивши щонайяскравіше вогнище. Воно має розтопити воскові маски на обличчях із натовпу, засліпити, відвернути від існування в темряві!»

Яка патетика і яка фальш...

Зупиніться, пане Генію, замовкніть і задумайтесь над сказаним — виголошувати легко. Роззирніться навколо — і з самісінької верхівки вашого трону, такої далекої від землі, ви, оповитий славою і пихою, напевно зможете побачити не юрбу, а особистостей. Красивих, по-своєму розумних людей, чиї таланти не мали сили розвинути через ваші постійні докори й звинувачення в нікчемності. Саме ви, вельмишановний Генію, принижуючи

щомиті справи й думки оточуючих, виліпили в їхніх душах комплекс неповноцінності й неспроможності щось створити самотійно. Ви завжди порівнювали кожен крок їх непевної ходи зі своїми широкими й сильними, зрештою зупинивши їх рух взагалі.

Не відвертайтеся, Генію, а знайдіть у собі сили дослухати (адже ви ними так пишалися у своїй всемогутності). Ви вчили зважати передусім на тих, хто поряд, щоб не створювати комусь незручностей і прикрощів. Дозвольте ж запитати, за якою шкалою можна виміряти незручності, створені вами?

Ваша велична тінь затуманила собою півсвіту, і як же мріяли ваші підлеглі вирватися з-під неї!

Їх зусилля — це бажання схопити бодай ковток волі й самотійності, а не заздрість. Хоча все-таки й вирізнялись нотки заздрості, породженої ледачою сліпотою, яка заважає бачити свої принади. А ними багатий кожен, і всі вони — неповторні, стобарвні.

Ви взяли на себе надто велику місію в прагненні змінити особистості. Це нереально настільки, наскільки божевільно було б переробляти силу росту насінини, волюючи з терену виплекати мімозу. Троянда виросте трояндою, а бур'ян на гноїщі — бур'яном. І не варто прагнути цьому хоч найменшої зміни. То єдине, в чому троянда й бур'ян вільні.

Ви закликали вчитись, а чи вчилися самі? Ви багато критикували й порівнювали, а самі колись дослухались критики? Ви багато відповідальних справ невимушено перекладали на плечі інших, а потім картали за виконання не по-вашому. Ви...

Але, мабуть, досить. Адже ви все-таки Геній, а таких треба берегти, попускаючи їх «незначні» помилки й не зважаючи на «маленькі» примхи...

ОСІНЬ

Я ніколи не помічала осінь, завжди хотілося, щоб її довгі тягучі дні промайнули швидше. Але вони повзли повільно і сумно, залишаючи на моєму настрої сірі плями холодного дощу і слизького листя.

Сьогоднішня осінь зовсім інша. Тепер ці п'ять літер сплітають для мене диво і чари пори року, вливають у серце не гірке бажання не бачити її плину, не стан бридкої апатії і сум, нав'язаний спогадами минулого літа, а щось інше... Що?

Виходь зі мною ранком, як лиш над обрієм вирине рожеве ласе яблуко сонця і торкнеться живими промінцями товстих старих хмар, ніби залишених на палітрі швидким рухом пензля, проведе лагідно по обличчях городян, які ще міцно сплять після суєти вчорашнього дня, нагадуючи, що рятівна казка сну скінчилась і починається буденна реальність...

Забреди зі мною на невеликий зелений простір поряд із моїм домом, простір, що повниться і лісом, і степом, і садом — у світ моєї мрійливої уяви. Я покажу тобі туди стежку, але ти не побачиш її під ногами, нею піде твоє серце. Воно завітчається невмирущою надією, справжньою любов'ю, якій не навчить людина. Там немає смерті, але є жага життя — згадай, як бореться зрізана польова квітка в склянці води.

Життя у нас вдихнули в любові. Але люди внесли у вивершене свої поправки, спотворили, висушили, звезли бруд, сплутали брехнею, полили отрутою гордості і жаху, а потім спромоглися простягнути руку і вбити... Але не вбили. Бо ще безсилі...

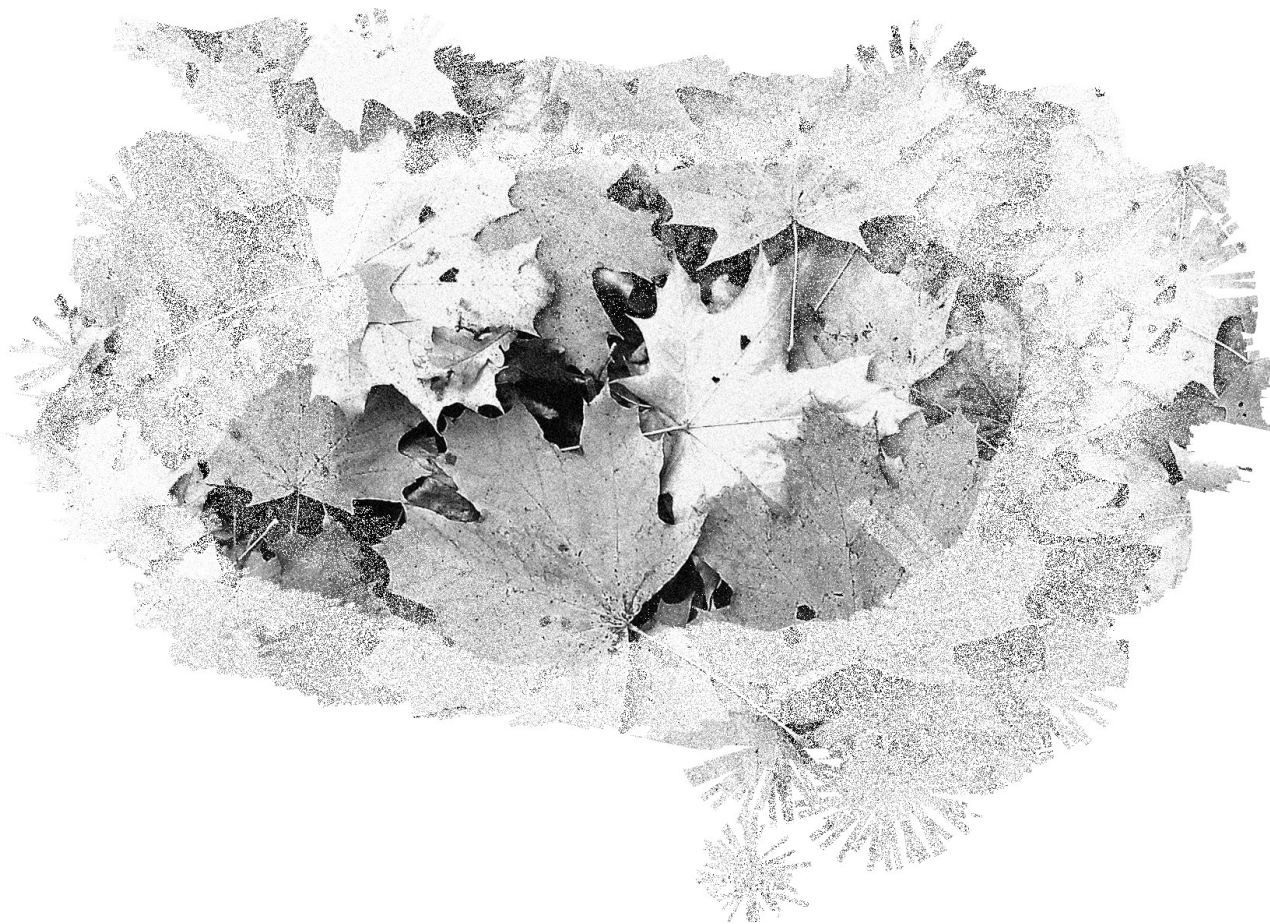
Ця курна стежка в теплому коричневому пилу переходить в асфальт, але то потім, потім скінчиться мрія, а поки що стань поряд навколішки, простягни свою руку — дивись, на твоїй великій долоні переливається крапля роси. Вона ще дуже маленька, аби відзеркалити в собі глибину твоїх очей.

Трава ще зелена і свіжа, але вже не така, як улітку, — мережа на білим інеем. Де-не-де сонце стопило його в росу, а тут він іще вкриває пухнасту кульбабку з літа — спізnilась, не встигла віддати свою красу літу...

Он притулилася поряд будинків укрита багрянницею горобина,
тримаючи в долонях яскравого листу гіркі ягоди свої.

П'янить запах осені — від згасаючих вогнищ стеляться долом
терпкі дими. Але кінчається стежка, починається асфальтова до-
рога міста...

Закінчуються мрії — їх перегортаєш, мов сторінку календаря, —
і починається будень...

рисуд
ЗОТЛІЛИХ ЗІР

ТЕРПІННЯ

Терпіння —
то є велика
сила буття
в твоїх руках,
тільки бережи його.

Це рятунок
для тебе і тих,
хто рідний
і навіть хто ворог.

Терпіння —
воно зруйнує біль
і теплим дотиком
відверне загибель,
виправить огріхи,
оженить полон на волі
і медом цілющим
оберне чужу отруту.

Виростить квіти
в пустелі й розтопить
кривавий осуд очей.

Терпіння — то
є велика сила

Божа,
подарунок обраним — кожному.

Лише треба
навчитись дарувати
найдорожче іншим,
і навіть — ворогам...

Присуд

Невагоме, чарівне,
крилате, з легенди,
нестямно ніжне
солодким смаком,
вабливе, як перли
в ліловій мрузі,
пелюстка весняної квітки
сльозинкою в
кораблику твоєї долоні.
Улите в душу тобою,
близьке і рідне,
але воно —
труйзілля,
жадане, вабливе
мізерними в цю мить
перепонами
і жорсткою заборонаю
життя. Воно...
Вічна надія на краще,
розтята вістрям
присуду жити
саме у цім столітті,
граючи роль прохача щастя,
яке вислизає з рук
кожної миті
в порожнечу
вічного горя.
Жереб кохання —
бути зорепадом
красивих мрій:
воно квітне — і ти
черпаєш жменями
золото щастя.
Але навіть зорі
не вічні,
тому вони жовкнуть
і гинуть,
досягнувши землі.

А через вінця
твого серця
скрапає горе
у прозорість
людського буття.

ЧЕКАННЯ

Ти добре знаєш:
Кохання не завжди
Буває взаємним.
Авжеж, воно дається як щастя і випроб
Але незалежно від болю обставин
Треба виструнчитись
Перед обличчям Долі
В чеканні її царської ласки.
Ти терплячий і мудрий.
Але чому я досі не пригубила
Келих твого терпкого кохання?

МИНУЛЕ

В минулих почуттях
Розквітає щастя
У вінку зболілої розлуки.
Там, за далиною,
Не чути крику,
Гіркої трути з вуст
І безнадією розітнутих жалів.
Минуле стає для щастя
Величною мрією
І згаслим вогнищем
Розвіює терпку образу.
А з попелу, ще теплого
Зотлілою бідною,
Тягне в долонях до неба
Своє життя
Квола квітка.
І їй кортить до болю
Зірватись у височінь
І обійняти сонце.
Але корінь із попелу
Припнув її душу
До зголілої землі.
Роззираючись по світу,
Побачиш тисячі
Пругких стебел,
Що пнуться у відчаї до щастя.
Їхнє коріння живиться
Могутньою силою минулого,
Їх коріння прип'ято
До попелу минулих бід.

ПАМ'ЯТЬ

*З любові подаровано людям
моєю вчителькою*

Це дорога у вічність
крізь усі страшні
перемоги і війни
зі злом. Пам'ять
так часто вбивана,
бо сама не є вбивцею.

Леліяна піснею — промінчиком сонця
в рідному голосі,
хатою, де мирно
спить мамою народжене
твоє серце.

У світі символів,
у правді, силі і волі
великих поетів
твоєї землі.

У хлібі, що робить ріднішими
наші руки і душі
з Небом, Землею і
Богом.

Пам'ять — це веселка,
вона єднає нас і
природу великим,
величним, вічним
заповітом Бога
з землею.

Пам'ять — де живе
в серці свята
твоя мама і
твій обов'язок
не залишати боргів,
бути прекрасним і вільним
у смиренності і любові,
у терпимості,
милосерді
і доброті.

Маленький острів
пам'яті у дитячих
серцях і великому
серці світу...

МАСКИ

Коли ти хочеш говорити,
тобі затуляють
безцеремонно рота.
І маєш мовчати,
ховаючи своє святе
далеко і глибоко в душу
від закидів чи образи.
Коли тобі конче потрібно
помовчати, щоб влити
у кволу душу
мрій і відваги,
вилікувати тишею
її, змарнілу,
зневірену, знехтувану,
тебе силують
говорити. І слухають
твою безпорадну від нерозуміння
втому. А потім
навпомацки крізь
твою думку
лізуть у душу
і знаходять там
сили для великого
життя і праці.
О, та мить незабутня,
треба бачити
криві від образи обличчя,
коли з них скидають маски!
А ти знову
лишаєшся винним.
Люди!

Про автора

Крохмалюк Олеся Михайлівна народилася 13 грудня 1975 року в місті Запоріжжі. Середню освіту здобула в Києві. Закінчила філологічний факультет Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Працювала вчителем української мови й літератури в київській школі № 26, нині — вихователь дошкільного навчального закладу № 149 м. Києва.

ЗМІСТ

<i>Від автора</i>	3
Трунок буднів	
Дорога	6
Із книги буття	8
Хата	10
Труйзілля «щастя»	12
Крок до себе	14
Біль	16
Ніч	18
Жорстока гра	20
Образа	22
Зрада	23
Після смутку. <i>Диптих</i>	24
Одкровення	25
Стрілися двоє	26
Картина	29
Світ моєї оселі	31
Син	32
Як буває насправді	34
День жалоби	36
Очі мертвих доль	38
Геній	41
Осінь	43
Присуд зотлілих зір	
Терпіння	46
Присуд	47
Чекання	48
Минуле	49
Пам'ять	50
Маски	51
<i>Про автора</i>	52

Літературне видання

Крохмалюк Олеся Михайлівна

Мить і вічність буття

Проза, поезія

Друкується в авторській редакції

Коректор: *Крохмалюк Д. І.*

Обкладинка, дизайн, верстка: *Кузик В. Д.*

Фото: *Козицька С. Г., Кузик В. Д.*

Підписано до друку 14.11.2013

Формат 60×90/16

Папір офсетний

Гарнітура NewJournalС

Друк «Літопис ХХ»

Ум. друк. арк. 3,4

Обл.-вид. арк. 3,4

Наклад 300 прим.

